

JÄMIJÄRVEN KUNNAN STRATEGIA
VUOSILLE 2026–2029

JÄMIJÄRVEN KUNTA

Sisällys

Alkusanat	3
Kuntastrategia ja laki.....	4
Perustietoa Jämijärven kunnasta.....	5
Arvio Jämijärven kunnan viimeaikaisesta kehityksestä ja nykytilasta.....	5
Visio	7
Painopisteet.....	7
Luettelo kuntastrategian toteutumisesta arvioivista mittareista	8

JÄMIJÄRVEN KUNNAN STRATEGIA VUOSILLE 2026–2029

Alkusanat

Strategian valmistelusta

Jämsän kunnan nykyinen vuodelt 2022–2025 kattava kuntastrategia on hyväksytty kunnanvaltuustossa 25.4.2022 § 18. Kuntastrategiaa on päivitetty kunnanvaltuuston päätöksellä 17.6.2024 § 16.

Jämsän kunnanhallitus päätti 31.3.2025 § 56 aloittaa vuosien 2026–2029 kuntastrategian valmistelun ja hyväksyi alustavan suunnitelman strategian laadinnan prosessiksi vuodelle 2025. Uusi strategia on tarkoitus toimeenpanna vuoden 2026 alusta alkaen vuoden 2029 loppuun saakka, eli että kuntastrategia kattaisi nykyisen kesällä 2025 alkaneen uuden toimikauden.

Uuden valtuustokauden mukainen kunnanhallitus päätti 9.6.2025 § 96 asettaa suunnitelman mukaisen työryhmän strategian valmistelua varten. Työryhmän muodostivat kunnanhallituksen jäsenet, kunnanvaltuuston puheenjohtajisto, kunnanjohtaja ja talous- ja hallintopäällikkö.

Strategian valmistelua jatkettiin kesätauon jälkeen syksyn 2025 alusta alkaen. Kunnanhallitus käsitteli 11.8.2025 iltakoulussaan yleistä strategiakyselyä. Kysely oli avoinna 31.8.2025 saakka ja siihen vastasi 90 henkilöä. Kyselyn tuloksia käsiteltiin keskeisiltä osin valtuustoseminaarissa 10.9.2025. Lisäksi lapsia ja koululaisia osallistettiin strategian valmisteluun ja henkilöstölle tehtiin kohdennettu strategiakysely.

Kyselyn tulosten pohjalta laadittiin luonnos kuntastrategiaksi, jota kunnanhallitus käsitteli iltakoulussaan 29.9.2025 ja johtoryhmä kokouksessaan 30.9.2025.

TÄYDENNETÄÄN KUNNANHALLITUKSEN VARSINAISEEN ESITYKSEEN >>>

Kuntastrategia ja laki

Kuntalaki 37 §

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Kuntalaki 38 §

Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti.

Kuntalaki 110 §

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Perustietoa Jämsän kunnasta

Jämsä on maaseutumainen 1 660 asukkaan kunta Pohjois-Satakunnassa. Asutuksesta merkittävä osa sijaitsee kunnan keskustajamassa ja Jämsän ympäristössä. Merkittäviä kyliä pohjoisempana ovat Suurimaan ja Tykköön kylät. Teollisuus keskittyy Mutkalan ja Moisio teollisuusalueille sekä yksittäisiin maaseutualueiden kohteisiin. Maataloutta harjoitetaan tasaisesti kunnan alueella keskittyen järven ympäristöön ja kunnan keskiosiin. Yritysten määrä suhteessa asukaslukuun on keskimääräistä korkeampi.

Kunnan kokonaispinta-ala on 224,61 km², josta sisävesiä 9,54 km². Jämsällä on useita maisema- ja luontotyyppejä. Eteläisellä Hämeenkaan alueella korostuvat harjumasemat ja karut mäntymetsät lähteineen ja muine luontokohteineen. Satakunnan korkein kohta, Soininharju (185,4 m) sijaitsee Jämsällä Jämin kupeessa. Kunnan keskivaiheilla sijaitsee sokkeloiseksi mielletty ja lukuisista saaristaan tunnettu Jämsä, jonka saarista osa on asuttuja. Järven ympäristö on rehevää viljelys-aluetta. Pohjoisosa muistuttaa Suomenselän vedenjakaja-alueita tasaisine ja soistuneine metsämaineen.

Arvio Jämsän kunnan viimeaikaisesta kehityksestä ja nykytilasta

Jämsän kunta on strategiakaudella 2022–2025 pärjännyt maaseutukunnaksi hyvin.

Yleisessä keskustelussa keskeiseksi elinvoiman mittariksi mielletty väestönkehitys on ollut laskeva, mutta kunta on ollut nettomuuttovoittaja kotimaan sisäisessä muutossa 2020-luvulla. Kunnan syntyvyys on niin ikään säilynyt kohtuullisella tasolla verrattuna muihin samankokoisiin ja väkiluvultaan isompiin maaseutukuntiin.

Alle 15-vuotiaiden prosentuaalinen osuus kunnan väkiluvusta on 14,5 %, kun valtakunnallinen keskiarvo on 14,6 %. Jämsällä on alle 15-vuotiaita keskimääräistä enemmän verrattuna muihin maaseutumaisiin kuntiin ja ylivoimaisesti eniten seutukunnan kuntiin vertailtaessa. Myös työikäisten määrä on hyvällä tasolla, toki yli 64-vuotiaiden osuus kunnan väkiluvusta on maaseutumaaiselle kunnalle ominaisesti koholla.

Kunnan taloutta rasittavat merkittävästi uutta perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaa-ajanpalvelut kokoava Pääskyä varten otetun rahoituksen kustannukset, rakennuksen ja sen kaluston poistot sekä Jämin Hiihtotunnelin sulkemisesta johtuvat alaskirjaukset kunnan taseesta. Kunta on kuitenkin selvinnyt massiivisista talouden haasteista huolimatta hyvin. Kunnanvaltuusto on päättänyt syksyllä 2023 talouden tasapainottamissuunnitelmasta vuosille 2024–2026. Suunnitelma ja yleisesti tarkka taloudenpito on auttanut kuntaa ylijäämäisiin tuloksiin vuosina 2023 ja 2024.

Kunta on kehittänyt toimintaansa ja palveluitaan vuosina 2022–2025. Vuonna 2022 valmistui Pääskyn uudisrakennus, vuoden 2024 alusta alkoi Jämi suurtaapahtumien keskuksena 2030 -hanke, omatoimikirjasto otettiin käyttöön ja kunnan keskustajamaan on valmistunut uusi lähiliikuntapaikka. Kunnan brändi uudistettiin keväällä 2022 ja kunnan yleisiä alueita on kehitetty viime vuosina. Kunnan markkinointia ja kuntakuvan kohentamista on tarkoitus kehittää edelleen.

Kunnan kehittämistä haastaa erityisesti taloudellinen niukkuus, jota kunnissa on tarjolla kunnasta riippumatta. Erityisesti erilaiset yhdistelmävirat ja tehtävien rästytyminen on kuormittanut henkilökuntaa. Kunta on kuitenkin tehnyt uuden koulun myötä historiansa kenties merkittävimmän investoinnin ja toisaalta kehittämistoimenpiteitä on voitu tehdä esimerkiksi hankerahoituksen avulla. Kunnan päättäjät ovat suhtautuneet uusiin hankkeisiin myönteisesti ja hankkeita on suunniteltu ja haettu aina tarpeen mukaan.

Kunnan elinvoimaa ja kehittämistä tukevat merkittävästi kolmannen sektorin toimijat: aktiiviset kuntalaiset, järjestöt ja vapaaehtoiset. Kunta on pyrkinyt toimintaa tukevaan ja mahdollistavaan rooliin siten, että kuntalaiset itsessään toimivat yhteisön aktiivisina toimijoina ja kunta kannustaa, auttaa ja tukee. Tällä tavoin kunta on hyvin ottanut vastaan kunnan korostuneen roolin elinvoimatoimijana.

Vuodet 2022–2025 ovat sisältäneet merkittäviä yhteiskunnallisia muutoksia. Venäjän hyökkäys Ukrainaan keväällä 2022 on jatkunut sotana näihin päiviin saakka. Jämsällä sota on näkynyt siten, että kuntaan pakolaisista saapuneista ukrainalaisista osa on jäänyt kuntaan asumaan ja hakenut Jämsän kotikunnakseen. Vuoden 2023 alusta voimaan tullut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistus osoitti aiemmin Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymällä olleet sote-palvelut hyvinvointialueelle ympäristöterveyden palveluita lukuun ottamatta, jotka kunta hankkii Kankaanpään kaupungilta. Uudistus on heikentänyt kunnan asukkaiden sosiaali- ja terveystalouden saantia ja esimerkiksi päivystys on siirtynyt Kankaanpäästä Poriin.

Yhteiskunnallisista muutoksista huolimatta vuodet 2022–2025 ovat olleet Jämsälle vakaita kehityksen vuosia. Kunnan päätöksentekijät ja asukkaat ovat sitoutuneet kunnan elinvoiman vaalimiseen ja kunta on niin väestörakenteen, sijainnin kuin elinkeinoelämänkin puolesta keskimääräistä maaseutukuntaa vahvemmassa asemassa. Kunnan taloudelliset haasteet ovat luonteeltaan väliaikaisia ja johtuvat pääosin kunnan omista panostuksista kuntalaisten palveluihin.

Visio

Jämsä on koti ja ennen muuta kuntalaistensa kunta.

Jämsä on pieni ja lennokas, rehti maaseutukunta. Kunta huolehtii hyvistä kunnallisista peruspalveluista ja toimii tukipilarina kuntalaisten toiminnalle. Kunta vaalii kotiseutuidentiteettiä ja edistää alueen elinvoimaa toivottaen uudet asukkaat, yrittäjät ja matkailijat tervetulleeksi.

Painopisteet

1) Kuntalaisten kunta

a) Aktiiviset kuntalaiset

Kunnan olemassaolo ja tarkoitus perustuu aktiivisten ja ahkerien kuntalaisten varaan. Kuntalaiset, järjestöt ja yritykset toimivat kunnan hyväksi omalla panoksellaan ja muodostavat yhteisön, jolla on pitkä historia ja valoisa tulevaisuus.

b) Hyvät peruspalvelut ja kunnan tuki

Kunta järjestää hyvät kunnalliset peruspalvelut. Kunta mahdollistaa ja tukee kaikenikäisten hyvinvointia sekä aktiivista ja iloista elämäntapaa. Lasten ja nuorten palveluista ja tukemisesta huolehditaan erityisesti, jotta kunta on paras paikka perheen perustamiselle ja lasten kasvattamiselle.

c) Kunta kuuntelee

Kunta on kuntalaisten pulssilla. Kunta hyödyntää kuntalaisten näkemyksiä kunnan kehittämisessä ja pyrkii esimerkiksi erilaisilla aikasarjakyselyillä hahmottamaan kuntalaisten mielipiteen kehittymistä vuosien välillä.

2) Taloudellinen ja tehokas kunta

a) Tunnusluvut kunnossa

Kunnan keskeiset tunnusluvut pidetään vähintään vuoden 2025 tasolla ja kuntakonsernin tulos on ylijäämäinen tilinpäätöksissä vuosina 2026–2029.

b) Tavoitteena maltillisempi verotus ja tehokas omistaminen

Verotuksessa tavoitellaan kuntien painotetun kuntaveron keskiarvoa. Kunta keventää verotusta heti, kun se on mahdollista. Kunnan omistajapolitiikka perustuu tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen omistusten hallintaan.

c) Hyvinvoiva ja sitoutunut henkilöstö

Hyvinvoiva ja sitoutunut henkilöstö on avainasemassa tehokkaita ja vaikuttavia palveluita tuotettaessa. Kunta ylläpitää hyvän työnantajan mainetta huolehtimalla työhyvinvoinnista ja henkilöstön osallisuudesta.

3) Avoin asuinkunta

a) Asumisen mahdollisuudet

Kunta tavoittelee uusia asukkaita erilaisilla kampanjoilla ja parantamalla sekä edistämällä asuminen mahdollisuuksia esimerkiksi kasvattamalla tonttivarantoa ja kehittämällä vuokra-asuntoja.

b) Kunta kutsuu asumaan ja viihtymään

Kunta edistää yleisten alueiden siisteyttä, viihtyisyyttä ja järjestystä omilla toimilla ja osallistamalla kuntalaisia kuntakuvan kehittämiseen. Kunnan on jäätävä kunnassa vierailevien mieleen positiivisena, siistinä, avoimena ja idyllisenä kuntana.

Kunnan tilojen ja yleisten alueiden on oltava sellaisia, että ne tukevat kuntalaisten hyvinvointia ja viihtyisyyttä. Viihtyisällä asuinympäristöllä on terveyttä merkittävästi edistävä vaikutus.

Kunta edistää kotimaan ja ulkomaan matkailua kuntaan ja muuttoa kuntaan.

c) Kunta viestii modernisti ja asukasystävällisesti

Kunnan viestintälinja on avoin ja rehellisen maaseutumainen. Viestinnässä hyödynnetään aitoja kunnan arjesta kertovia sisältöjä. Viestintä on säännöllistä ja mahdollisimman oikea-aikaista.

Kunnan viestinnässä hyödynnetään perinteisiä ja moderneja keinoja. Kuntalaiset saavat tietoa paperisen kuntatiedotteen lisäksi kunnan kotisivuilta. Sosiaalisen median kanavia ja muita viestintäkanavia hyödynnetään jatkossakin markkinointi- ja tiedotustarkoituksessa.

Luettelo kuntastrategian toteutumista arvioivista mittareista

- Elinvoimabarometri
- Kuntien avainluvut
- Kunnan tilinpäätöksen tunnusluvut
- Strategiakyselyssä annetut arvosanat suoriutumisesta
- Hyvinvointikertomusten indikaattorit
- Kevan työhyvinvointikysely (verrokkikunnat)
- THL:n kouluterveyskysely